

Autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych

I. Opis dorobku i osiągnięć naukowych

1. Profil pracownika etatowego

DR DOROTA NAREWSKA

Adiunkt

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Wydział Nauk Społecznych

Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej (IDiKS)

Katedra Teologii Mediów

Katedra Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie zajmuje się refleksją teologiczną nad środkami społecznego przekazu.

1.1. Wykształcenie

1.1.1. Studia I stopnia (licencjackie)

- LICENCJAT ZAWODOWY – Wyższe Zawodowe Studia Katechetyczne. Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie. Sekcja św. Jana Chrzciciela, Warszawa (2004/2005 studia licencjackie).

Tajemnica Eucharystii w życiu i pismach wybranych świętych. Praca licencjacka napisana pod kier. dr Renaty Wiernej.

1.1.2. Studia II stopnia (magisterskie)

- MAGISTER – Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, Poznań (1979/1982 studia magisterskie).

Rola informacji w procesie uczenia się i rozwoju (w aspekcie cybernetyki). Praca magisterska napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Stanisława Nawrockiego, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, UAM im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Poznań 1982.

1.1.3. Studia podyplomowe (pomagisterskie)

- MGR DYPLOMOWANY – Studia Dziennikarstwa i Edytorstwa, Uniwersytet Warszawski, Warszawa (1986/1988 studia podyplomowe).

Z życia wzięte. [Fotoreportaż] pod kierownictwem red. Zbigniewa Złotnickiego, Uniwersytet Warszawski, Podyplomowe Studium Dziennikarstwa i Edytorstwa, Warszawa 1988.

1.1.4. Studia III stopnia (doktorskie)

- LICENCJAT KANONICZNY Z TEOLOGII – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; Wydział Teologii; Instytut Teologii Pastoralnej; kierunek Edukacja medialna, Lublin 4.06.2008 roku (studia doktoranckie 2006/2010).

[Podstawa: zdany egzamin licencjacki wraz z uznaną pracą magisterską pt. *Rola informacji w procesie uczenia się i rozwoju (w aspekcie cybernetyki)*. Praca magisterska napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Stanisława Nawrockiego, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, UAM im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Poznań 1982].

- DOKTOR – nauk teologicznych w zakresie teologii pastoralnej, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; Wydział Teologii; Instytut Teologii Pastoralnej; kierunek Edukacja medialna, Lublin (2006/2010 studia doktoranckie).

Wizja dziennikarstwa według Karola Wojtyły (1949-1978). Praca doktorska. Wydział Teologii. Instytut Teologii Pastoralnej i Katechetyki. Kierunek Edukacja Medialna. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Lublin 8 IV 2010. Promotor ks. prof. dr. hab. T. Zasepa; recenzenci: Ks. dr hab. Andrzej Baczyński UP JP II, prof. dr hab. Karol Wojciech Klauza, KUL JP II.

1 Wyd. *Karola Wojtyły wizja dziennikarstwa (1949-1978)*, Warszawa: „Iota Unum” 2013, ss. 656.

1.1.5. Język obcy

Francuski – Pre-intermediate/A 2+

Certificat de langue française de la Sorbonne, cours d'été (Paris Sorbonne University 2007).

Angielski – Elementary/A 1

Rosyjski – Pre-intermediate/A 2+

1.1.6. Granty

Grant wewnętrzny w ramach badań własnych, przyznany w 2008 roku przez Senacką Komisję ds. Nauki KUL (Paryż lipiec/sierpień 2008).

2. Zatrudnienie w Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie

2012/2013 semestr letni – umowa zlecenie

1.10.2013 – pełny wymiar czasu pracy na stanowisku asystenta

1.10.2016 – pełny wymiar czasu pracy na stanowisku adiunkta.

3. Życiorys

Urodziłam się 9 lutego 1960 roku w Gubinie w województwie lubuskim. W 1979 roku ukończyłam w Zielonej Górze I LO im. E. Dembowskiego o profilu matematyczno-fizycznym. Następnie ukończyłam studia I, II i III stopnia. Oto przebieg zatrudnienia w mediach: 1983/1987 – dziennikarz „Gazety Lubuskiej” (dziennik); 1987/1992 – z-ca sekretarza redakcji „Nowin Jeleniogórskich” (tygodnik); 1994/1997 – z-ca kierownika działu religijnego „Słowa. Dziennika Katolickiego”; 1998/1999 – redaktor odpowiedzialny za dział nabywania tytułów w Wydawnictwie Księży Marianów w Warszawie; publicysta „Przeglądu Katolickiego”; 2000/2001 – redaktor Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich i Wydawnictwa ss. Loretanek; 2001/2002 – dziennikarz Katolickiej Agencji Informacyjnej; 2002/2005 – redaktor Centrum Katechetycznego i Duszpasterskiego Archidiecezji Warszawskiej; 2005/2006 – redaktor tygodnika „Niedziela” (edycja zielonogórsko-gorzowska).

W swojej karierze zawodowej pełniłam przez krótki czas inne funkcje, np. bibliotekarki w Jeleniogórskim Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej – Książnica Karkonoska (Biblioteka Publiczna) w Jeleniej Górze (1993-1995), kierownika administracyjnego Biblioteki Publicznej w

Dzielnicy Praga Północ m. st. Warszawa (2006); współpracowałam ze Stowarzyszeniem Pomocy Bliźniemu im. Brata Krystyna w Gorzowie Wlkp. (2011). Byłam katechetką w dwóch jeleniogórskich szkołach dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym (1990-1992) oraz w integracyjnym Niepublicznym Przedszkolu „Rozwijanka” w Wieliczce (2018/2019), m.in. dla dzieci autystycznych. Okresowo przebywałam też na tzw. bezrobociu w związku z np. zamknięciem pisma w okresie transformacji ustrojowej w Polsce – po 1989 roku.

Pierwszą pracę zawodową podjęłam w 1983 roku w gazecie wydawanej przez Robotniczą Spółdzielnię Wydawniczą „Prasa-Książka-Ruch”, która była organem KW PZPR (do żadnej partii nigdy nie należałam, ale byłam wówczas członkiem Stowarzyszenia Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej; od 2014 roku jestem członkiem Katolickiego Stowarzyszenia Dziennikarzy). Z tego okresu wspominam dobrze np. pobyt na Kongresie Intelktualistów w Warszawie, który odbył się w 1986 roku z udziałem ponad 300 przedstawicieli środowisk naukowych, kulturalnych i politycznych, reprezentantów agend ONZ i międzynarodowych organizacji pozarządowych. Po 1989 roku zostałam członkiem założycielem nowego organu wydawniczego tygodnika – Spółdzielni Dziennikarzy i Wydawców „Nowiny Jeleniogórskie”, gdzie pracowałam na stanowisku z-cy sekretarza redakcji (1987-1992), ale w 1991 roku zrezygnowałam z kariery na rzecz uczenia religii w szkole. Kilka miesięcy przebywałam (1992-1993) we Francji (Grand Bourg pod Paryżem) we wspólnocie kontemplacyjnej „La Solitude” Zgromadzenia *Notre Dame de Sion* (Matki Bożej z Góry Syjon), które założył Teodor Ratisbonne, duchowny katolicki żydowskiego pochodzenia; siostry propagują dialog judeochrześcijański.

Po powrocie do Polski zamieszkałam w Warszawie, jako dziennikarz katolicki współpracowałam z następującymi pismami o tematyce religijnej, wydawanymi przez: ss. Loretanki – „Różaniec” (1995-2001), oo. Franciszkanów – „Rycerz Niepokalanej” (1997), księży Marianów – „Słowo wśród nas” (1997), Ruch Rodzin Nazaretańskich – „Gazeta RRN. Z Nazaretu” (2000-2002), świdnicki laikat – „Moc Modlitwy” (2001-2002) oraz księży Pallotynów – „Miejsca Święte” (2002-2004).

W latach 2002-2005 byłam referentem ds. wydawniczych Wydziału Nauki Katolickiej Kurii Metropolitalnej Warszawskiej, gdzie koordynowałam prace nad serią wydawniczą „Catechetica”. Jako redaktor wydawniczy opracowałam wiele książek o tematyce religijnej, m.in. Stanisław Papczyński, (bł.), *Pisma zebrane*, [tł. z oryg. łac. K. Krzyżanowski et al.], Warszawa 2007.

Moja twórczość dziennikarska została wydana w trzech książkach: *Na drogach powołań. Reportaże z wnętrza*. Warszawa: Wydawnictwo Księża Marianów 1998; *Po drogach łaski i grzechu. Reportaże z wnętrza*, Częstochowa: Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich: „Święta Rodzina” 2000 oraz we współautorskiej publikacji: D. Narewska, J. Sochoń, *Błogosławieni: ubodzy w duchu, smutni, cisi, sprawiedliwi, miłosierni, czystego serca, pokój czyniący, prześladowani za wiarę, wierzący Bogu, słuchający Słowa, wszyscy Święci, Maryja*, pod kier. A. Tuleja. Warszawa: Centrum Katechetyczne Archidiecezji Warszawskiej 2002.

Tematyka hagiograficzna to dwie pozycje reportażowo-publicystyczne: *Śladami męczenników z Rosicy*, Warszawa: Wydawnictwo Księża Marianów 1999 oraz *Ks. Roman*

Archutowski. *Męczennik*, [Wprowadzenie kard. J. Glemp], [Warszawa]: nakł. Agencji Reklamowo-Wydawniczej Arkadiusz Grzegorzczak; Warszawa: Prymasowska Fundacja im. Kard. Augusta Hlonda 1999.

Tematyka dotycząca turystyki religijnej to dwie pozycje albumowe: *Licheń. Sanktuarium Matki Bożej Licheńskiej Bolesnej Królowej Polski*, [fot. Christian Parma, Edward Daraż; scenariusz albumu i tekst Dorota Narewska; wstęp Eugeniusz Makulski], Warszawa: „Wydawnictwo Księży Marianów” 1999; *Licheń. Przewodnik po sanktuarium maryjnym*, Warszawa: Wydawnictwo Księży Marianów cop. 2004.

Zainteresowanie tematyką Wojtylianów zaowocowało dwoma opracowaniami: *Pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny*, w: W. Zdaniewicz, T. Zembrzuski (red.), *Polacy o Papieżu. Z socjologii pielgrzymek Jana Pawła II do Ojczyzny. Praca zbiorowa*. Warszawa: Ośrodek Sondaży Społecznych „Opinia”: Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC 1999, s. 7-47. Natomiast w 2000 roku opracowałam metodę kształtowania sumień młodzieży poprzez kontakt z myślą Jana Pawła II – *Godzina wychowawcza z Janem Pawłem II*. 400 s. Rękopis w posiadaniu autorki [Pomoc dydaktyczna w szkołach Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich].

Dwa wywiady opublikowano w pracach zbiorowych: *Między polityką a profetyzmem*, w: W. Chrostowski, *Rozmowy o dialogu*. Warszawa: „Vacatio” 1996, s. 236-248; (1 wyd.: *Między polityką a profetyzmem*, w: „Słowo. Dziennik Katolicki” 1995, nr 39, dod. „Magazyn” s. 2-4) oraz *Ks. T. Dajczer Założyciel Ruchu Rodzin Nazaretańskich. Rozdz. 8*, dod. do wyd. pol., w: P. J. Cordes, *Znaki nadziei. Ruchy i nowe rzeczywistości w życiu Kościoła w wigilię Jubileuszu*, wprowadzenie Jana Pawła II; [tł. z wł. P. Soppa et al.], Częstochowa: „Edycja Świętego Pawła” cop. 1998, s. 151-163.

Ponadto mam udział w opracowaniu dwóch podręczników do nauczania religii: *Ćwiczenia do katechezy gimnazjalnej. Zgodne z Podstawą Programową Katechezy Kościoła Katolickiego w Polsce*, [oprac. A. Tulej, P. Skrzynecka, D. Narewska], Warszawa: Centrum Katechetyczne Archidiecezji Warszawskiej 2004; *„Gdy Duch Święty zstąpi na was...”. Katechizm bierzmowanych.*, [oprac. A. Tulej, J. Konkowska, D. Narewska], Warszawa: Centrum Katechetyczne Archidiecezji Warszawskiej 2003.

Udokumentowana wyżej znajomość rzemiosła dziennikarskiego zaowocowała tym, że zaproponowano mi zajęcia dla studentów IV roku Teologii Środków Społecznego Przekazu w Instytucie Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie: ćwiczenia z publicystyki religijnej (2002/2003) oraz wywiadu i reportażu (2003/2004). Ponadto prowadziłam warsztaty dziennikarskie w Oddziale Mazowieckim Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” (2003-2004).

Natomiast na zamówienie redakcji katolickiej I programu Polskiego Radia wygłosiłam w latach 2005/2009 kilkadziesiąt felietonów, w ramach m.in. cyklu tygodniowego „Myśli na każdy dzień”.

Przez prawie dwadzieścia lat byłam dziennikarką prasową (1984-2005) w kilku redakcjach krajowych. W związku z tym moje życie toczyło się w różnych miastach: Zielonej Górze, Poznaniu, Jeleniej Górze, Paryżu/Grand Bourgu (Francja), Warszawie, Lublinie, a nawet

krótko w Dublinie (Irlandia – współpraca z „The Irish Catholic”); ostatnio w Krakowie. W 2005 roku zrezygnowałam z uprawiania zawodu, sądząc, że w żadnej postaci nie będę się już zajmować dziennikarstwem. Jednak tuż po śmierci Jana Pawła II natrafiłam w Internecie na jego pierwszy publicystyczny artykuł zamieszczony w „Tygodniku Powszechnym”, z którym współpracował przez dwadzieścia dziewięć lat, pt. *Mission de France*¹. Analiza treści wywołała refleksję: „Hej, mam tu coś nowego”²!

Odkrycie, że w okresie krakowskim papież był dziennikarzem, nie sposób było upublicznić z poziomu II stopnia wykształcenia humanistycznego (UAM) i podyplomowych studiów dziennikarskich (UW). Wcześniejsze zainteresowanie naukami teologicznymi (PWTW) zaowocowało zatem podjęciem czteroletnich studiów doktoranckich (KUL).

Jednym słowem, moja przygoda z nauką jest wynikiem „przypadku”, a następnie konsekwentnego – mam nadzieję – podążania za łaską.

Temat doktoratu *Wizja dziennikarstwa według Karola Wojtyły (1949-1978)* zakończył moją wieloletnią zawodową pasję uprawiania zawodu dziennikarskiego (1983-2005) na licznych stanowiskach, w tym kierowniczych. Studia doktoranckie w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II rozpoczęłam 1 października 2006 roku; uchwała Rady Wydziału Teologii o wszczęciu przewodu doktorskiego z 5 czerwca 2008 roku; dokładnie po czterech latach zakończyłam studia – 30 września 2010 roku obroniłam rozprawę, która ukazała się drukiem w 2013 roku pt. *Karola Wojtyły wizja dziennikarstwa (1949-1978)* w warszawskim wydawnictwie „Iota Unum”.

***

W 2007 roku zostałam konsekrowana (OV) przez Adama Dyczkowskiego Biskupa Zielonogórsko-Gorzowskiego (Dekret włączenia do stanu dziewic konsekrowanych, Zielona Góra, Wielkanoc, 8.04.2007). Od 2015 roku prowadzę ogólnopolską grupę eucharystyczną, w związku z obecnością muzułmańskich imigrantów w Europie. W 1990 roku wraz z grupą kobiet zainicjowałam w Jeleniej Górze karmelitańską wspólnotę im. Edyty Stein pod kierunkiem Eugeniusza Chuchro OCD. Od 1989 roku moja mama, Genowefa, z zawodu pielęgniarka, prowadzi w Zielonej Górze Wspólnotę Królowej Pokoju, związaną z Medjugorje, której jestem współzałożycielką.

Paradoksem jest, że ze względu na profesję ojca oficera, w PRL nigdy nie uczęszczałam na regularną katechezę w parafii czy szkole; sakrament Pierwszej Komunii Świętej przyjąłam w wieku 16 lat, a bierzmowania 21 lat, zawsze przy okazji przyjęcia sakramentów przez młodszą o siedem lat siostrę. Wzrastałam w wierze pomimo licznych przeszkód zewnętrznych i wewnętrznych, co świadczy o całkowitej darmości tego Bożego daru. Może właśnie

¹ K. Wojtyła, *Mission de France*, „Tygodnik Powszechny” 1949, nr 9, s. 1-2.

² Autorzy podręczników o publikacjach naukowych wyodrębniają cztery główne kategorie artykułów 1. „Moje badania pokazują, która teoria jest prawdziwa (albo przynajmniej bliższa prawdzie)”; 2. Odkrywają proces, mechanizm, ogłaszając: „Tak to właśnie działa”; 3. Stwierdzają: „To, co wydawało się podobne, jest w istocie różne, To co wydawało się różne, jest tak naprawdę podobne (dwa oddziaływania w istocie są tym samym)”; 4. „Hej, mam tu coś nowego”. P. Siuda, P. Wasylczyk, *Publikacje naukowe. Praktyczny poradnik dla studentów, doktorantów i nie tylko*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2018, s. 61-62.

dlatego zostałam „użyta” przez Opatrzność Bożą do rekonstrukcji myśli Jana Pawła II nad dziennikarstwem, gdyż jestem świadoma zarówno stanu braku Bożej łaski, jak i jej obfitości.

II. Prezentacja autoreferatu

Zgodnie z § 12 ust. 2 pkt 2 (Szczegółowy tryb przeprowadzania czynności w postępowaniu habilitacyjnym) (Dz.U. 2016 poz. 1586) Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882 i 1311), habilitant ukaże swoje główne osiągnięcie naukowe w dziedzinie nauk teologicznych (obszar nauk humanistycznych) po uzyskaniu stopnia doktora. Projekt badawczy jest samodzielnym i oryginalnym opracowaniem nowego aspektu teologii środków społecznego przekazu – teologii dziennikarstwa.

Tytuł monografii (80 pkt w tzw. nowej punktacji wydawnictw naukowych):

„Dziennikarstwo jak kapłaństwo...” z perspektywy teologii mediów Jana Pawła II.

Autor, tytuł, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy:

Dorota Narewska, *„Dziennikarstwo jak kapłaństwo...” z perspektywy teologii mediów Jana Pawła II*, 2019, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, ss. 152; ISBN 978-83-7438-755-2 (wersja drukowana); ISBN 978-83-7438-756-9 (wersja online); DOI: <http://dx.doi.org/10.15633/9788374387569>.

Recenzenci wydawniczy: ks. prof. nadzw. dr hab. Michał Drożdż, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Dyrektor Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej na Wydziale Nauk Społecznych (od 2018/2019 roku – dziekan WNS) oraz ks. dr hab. Jarosław Woźniak, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Kierownik Katedry Współczesnych Form Przekazu Wiary w Instytucie Teologii Pastoralnej na Wydziale Teologii (specjalizacja: Edukacja Medialna).

Projekt został sfinansowany z dotacji na utrzymanie potencjału badawczego UPJPII przyznanej przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w roku 2018.

Pojemność monografii wynosi 9.272 arkuszy.

Omówienie

celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Znaczny wkład habilitanta w rozwój nauk teologicznych polega na opracowaniu idei teologii dziennikarstwa jako kapłaństwa – nowego aspektu teologii mediów i komunikacji, wykraczającego poza problematykę etyki dziennikarstwa, mediów i komunikacji.

Przedmiotem badań jest dziennikarstwo, podmiotem – Karola Wojtyły-Jana Pawła II refleksja nad dziennikarstwem. Stąd hipotezą rozprawy jest sakralny charakter dziennikarskiej profesji. Na tym polega nowatorstwo prezentowanej monografii.

Główne osiągnięcie naukowe zostanie omówione w szerszym kontekście, ponieważ jest częścią wieloletniego projektu badawczego na który składają się cztery elementy: doktorat, dorobek podoktorski, prezentowana praca teoretyczna oraz planowana w przyszłości kumulacja dorobku w postaci publikacji pt. *Jana Pawła II synteza teologii dziennikarstwa, mediów i komunikacji*. Perspektywa rozwojowa badanego zagadnienia wymaga podkreślenia ciągłości i integralności prowadzonych od 2006 roku badań, tzn. omówienia punktu wyjścia (wnioski z rozprawy doktorskiej), by na tym tle ukazać punkt docelowy.

CEL NAUKOWY. Bodźcem do tworzenia niniejszej monografii było poznanie mało znanej dziedziny. Badania nad dziennikarstwem z perspektywy osoby i myśli Jana Pawła II poszerzają poszukiwania medioznawców i teologów środków społecznego przekazu (teologia mediów aspiruje do miana subdyscypliny nauk o mediach). Celem rozprawy była próba odpowiedzi na pytanie, jaka jest – co do istoty – rekonstruowana w latach 2006-2010 wizja dziennikarstwa według Karola Wojtyły z okresu krakowskiego? Porównanie dwóch powołań, dziennikarskiego do kapłańskiego, obecne w papieskim przemówieniu z 2 grudnia 1983 roku skierowanym do pracowników włoskich tygodników katolickich, prowokowało do poszukiwania odpowiedzi na następujące pytania: Czy i jak dziennikarz może przejść od świeckiego charakteru swojej profesji do jej sakralnego wymiaru? Czy Jan Paweł II porównując dziennikarstwo do kapłaństwa użył tylko metafory, czy też miał na myśli „zastępczy subdiakonat”? Czy papież zamierzał poprzez śmiałe porównanie „wywyższyć” dziennikarską profesję spośród innych świeckich zawodów, ale zarazem „umniejszyć” ze względu na niesakramentalną formę głoszenia Słowa przez dziennikarzy?

UZASADNIENIE IDEI KAROLA WOJTYŁY-JANA PAWŁA II. Niewątpliwym walorem przekazanego do recenzji dorobku jest konsekwentnie realizowany projekt badawczy finalnie prowadzący do opracowania syntezy teologii dziennikarstwa, mediów i komunikacji Jana Pawła II. Rzetelna identyfikacja specyficznych dla polskiego papieża kierunków teologicznego myślenia o dziennikarstwie, mediach i komunikowaniu jest niemożliwa bez wnikliwego studium jego dorobku ukazującego koncepcję dziennikarstwa i komunikacji medialnej z okresu poprzedzającego pontyfikat. Niezbędne jest bowiem dotarcie do źródeł myślenia

filozoficznego i teologicznego Jana Pawła II jeszcze jako Karola Wojtyły, aby móc wskazać, co z jego osobistego studium teologii mediów sprzed konklawe zostało włączone w posoborowe magisterium papieskie.

Dotąd opublikowano liczne prace eksplorujące dokumenty Jana Pawła II ogłaszane na dzień środków społecznego przekazu. Nie ukazano natomiast cech specyficznych teologii dziennikarstwa, mediów i komunikacji Jana Pawła II, które wynikają i stanowią kontynuację jego teologicznej i dziennikarskiej formacji z okresu krakowskiego. Liczne dokumenty papieskie są opracowywane przy udziale specjalistów, którym papież powierza ich redakcję, sam nadając im jedynie ostateczny kształt. Chcąc zatem określić rzeczywisty i osobisty wkład Jana Pawła II w posoborową teologię mediów konieczne jest uchwycenie jego sposobu myślenia o komunikacji medialnej i dziennikarstwie od samych początków jego dziennikarskiej pracy, a więc już od wczesnych lat kapłaństwa.

W tak zakrojonym i niewątpliwie pionierskim projekcie dotychczas habilitant zrealizował dwa istotne etapy: zrekonstruował koncepcję dziennikarstwa i teologii mediów Karola Wojtyły z okresu krakowskiego, co stanowiło podstawę doktoratu, oraz w ramach pracy habilitacyjnej przeprowadził – z perspektywy krakowskiej wizji dziennikarstwa Karola Wojtyły – wnikliwe studium koncepcji dziennikarstwa jako kapłaństwa ogłoszonej już przez Jana Pawła II u początku jego pontyfikatu, co stanowi preludium do pełnej analizy pozostałych dokumentów papieża. Wykonał zatem habilitant fundamentalną pracę źródłową i określił specyfikację teologii dziennikarstwa i komunikacji medialnej Karola Wojtyły.

Już zatem obecną pracą habilitant zainicjował etap badań dotyczący teologii dziennikarstwa, mediów i komunikacji Jana Pawła II. Co najważniejsze, w realizowanym projekcie opracował nowy aspekt teologii mediów i komunikacji – teologię dziennikarstwa. To właśnie odkrycie, zrekonstruowanie i wnikliwa analiza teologii dziennikarstwa Karola Wojtyły, jej istotne pogłębienie w dorobku podoktorskim habilitanta i najnowszej rozprawie – stanowi pryncypialny wkład w nauki teologiczne. Teologia dziennikarstwa Karola Wojtyły łączy w sobie teologię kapłaństwa, teologię duchowości, teologię apostołstwa, personalizm teologiczny i filozoficzny.

Dotychczas bowiem w ramach teologii środków społecznego przekazu w zasadzie rozwijano bądź to teologię komunikacji, bądź w rzeczy samej pedagogikę mediów i edukacji medialnej, bądź głównie etykę dziennikarstwa, mediów i komunikacji. Obok uprawianej etycznej refleksji nad dziennikarstwem warto się także zatrzymać nad jego teologicznym wymiarem. Wychodząc zatem od teologii dziennikarstwa i personalizmu filozoficznego Karola Wojtyły, habilitant dąży do identyfikacji prymarnych i specyficznych wyłącznie dla niego założeń teologii dziennikarstwa, mediów i komunikacji rozwijanej w okresie krakowskim (co dotychczas wykonał) i okresie rzymskim już przez Jana Pawła II (co zamierza opracować w rozprawie pt. *Jana Pawła II synteza teologii dziennikarstwa, mediów i komunikacji*).

Analizę okresu rzymskiego habilitant zainicjował w tej monografii, dokonując przejścia od myśli teologicznej Karola Wojtyły jako dziennikarza, i zarazem pasterza dziennikarzy, do teologii dziennikarstwa jako kapłaństwa Jana Pawła II, która to koncepcja teologiczna nie zostałaby sformułowana bez teologicznych założeń wypracowanych przez polskiego papieża

w okresie krakowskim. Habilitant odkrył zatem i wnikliwie analizował specyficznie polski nurt teologii wyniesionej przez Jana Pawła II w obszar teologii światowej i samego magisterium papieskiego.

WYNIKI. Do najistotniejszych wyników całego zrealizowanego procesu poznawczego, badawczego należą ustalenia pojęciowe i następujące wnioski:

- wizja kapłańskiego dziennikarstwa dotyczy kapłaństwa powszechnego ludu Bożego;
- wizja dziennikarstwa jak kapłaństwa to mocne, nieoczekiwane twierdzenie i zarazem wzorcowy model dziennikarstwa;
- charakter misji dziennikarza jest sakralny, ale nie jest sakramentalny, co ma miejsce w kapłaństwie służebnym;
- istotą sakralnego charakteru dziennikarstwa jest, podobnie jak w kapłaństwie – ofiara;
- sakralny charakter powołania ludzi mediów nie jest zawężony do mediów katolickich, gdyż to nie instytucja uświęca, ale osobowa relacja z Chrystusem;
- „bytowanie Chrystusa eucharystycznego” w dziennikarzu sprawia, że On staje się „determinantem” jego działalności.

Jana Pawła II wizja kapłańskiego dziennikarstwa wydaje się być prawdziwa, skoro w 2001 roku, cztery lata przed śmiercią, z okazji 180. rocznicy urodzin ulubionego poety Cypriana Kamila Norwida (1821-1883), papież sam określił, na czym polega „sedno społecznego wymiaru” jego pontyfikatu: „Marne są społeczeństwa, w których zanika ów kapłański charakter osoby ludzkiej. Ta myśl zawsze była mi bliska. Mogę powiedzieć, że w pewnym stopniu kształtuje ona społeczny wymiar mojego pontyfikatu”³. Dziennikarzowi najbliżej do kapłaństwa, bo obie profesje pośredniczą między osobami (z łac. *medium* oznacza „środek, pośrednik”; *medius* – środkowy, bezstronny; *mediatio* – pośredniczenie w sporze).

Z „kapłańskim charakterem osoby ludzkiej” związana jest wiara, przedmiot zarówno naukowych, jak i dziennikarskich dociekań Karola Wojtyły:

– wiara spaja osiem centralnych idei uprawianej przez niego publicystyki transgresyjnej, tzn. przekraczającej klasyczne formy gatunków prasowych w celu wydobycia na światło dzienne specyficznej problematyki Wojtyłowej publicystyki, tj. „grzech, łaska, upadek, powstanie, klęska i zwycięstwo odnoszone w Jezusie Chrystusie, prawdziwe życie, szczęście, cnota, ból, ciało, dusza, stosunki społeczne i pragnienia ludzkich serc”. Wiara łączy osiem zrekonstruowanych centralnych idei publicystyki Wojtyły, tzw. prymatów: 1. „mowy Ducha” w Mistycznym Ciele Chrystusa nad mową ludzką, 2. osoby nad rzeczą, 3. „być” nad „działać”, 4. „być” nad „mieć”, 5. tego co duchowe, nad tym co cielesne, 6. miłości nad walką,

³ Zakorzeniona w duchowości karmelitańskiej dziennikarska wizja Wojtyły jest na wskroś personalistyczna, co potwierdza cytowany przez papieża Norwid: „jeden zaszczyt: być człowiekiem”, bo „«człowieczeństwo» jest Boża”. A co więcej – człowiek „to kapłan”, chociaż jeszcze «bezwiedny i niedojrzały». Dlatego – wyjaśnia Jan Paweł II – życiowym zadaniem kapłana jest pośredniczenie, tzn. „budowanie mostów (*ponti-fex*) łączących człowieka z człowiekiem, a wszystkich z Bogiem. Jan Paweł II, Przemówienie z okazji 180. rocznicy urodzin Cypriana Kamila Norwida wygłoszone podczas audiencji dla pracowników rzymskiego Instytutu Polskiego oraz naukowców – znawców twórczości Norwida (30.06.2001), 6; Tenże, Audiencja papieska dla przedstawicieli Instytutu Dziedzictwa Narodowego: *Z poezji Norwida emanuje światło* (1.07.2001), 5, 6.

7. życia wewnętrznego nad zewnętrznym oraz 8. inicjacji nad informacją oraz pedagogii wiary nad publicystyką⁴;

– wiara jest podstawą dziesięciu zrekonstruowanych zasad osobowo-warsztatowych dedykowanych przez Wojtyłę krakowskim dziennikarzom katolickim: zasada nierozłączności osoby i jej godności (personalistyczna), 1. zasada nierozłącznej triady: 2. osoba-prawda-informacja (eucharystyczna), 3. zasada prawdy dialogicznej (symfoniczna), 4. zasada wewnętrznej i zewnętrznej konsultacji (ekumeniczna), 5. zasada inicjacji w informacji (kerygmaticzna), 6. zasada stopniowania informacji „prawdziwej i pełnej” (karmelitańska), 7. zasada pedagogii wiary w publicystyce (*apta paedagogia fidei*) (wychowawcza), 8. zasada katolickiego zaufania tzn. obustronnego, ale ograniczonego z powodu skutków grzechu pierworodnego (racjonalna), 9. zasada odpowiedzialnej krytyki Kościoła Katolickiego (etyczna) i 10. cierpienia zastępczego w intencji przekazu wiary za pośrednictwem mediów (mystical)⁵;

– wiara jest „duszą” stosowanych przez Wojtyłę „metod” umożliwiających dziennikarzom dociekanie prawdy, a więc ukazywanie sensu opisywanych zewnętrznych lub wewnętrznych wydarzeń. Oto trzynaście przykładowych „sposobów” dotarcia do prawdy faktów odkrytych przez habilitanta: 1. wiara, która szuka zrozumienia; 2. rozum, który chce uwierzyć; 3. nadzieja ukryta między skrajnymi poglądami; 4. pokora wobec obcego horyzontu myślenia; 5. metoda monastyczno-scholastyczna; 6. Metoda indukcyjno-dedukcyjna; 7. metoda przemodlonej improwizacji; 8. metoda katolickiego uporczywości; 9. metoda „dłuższej drogi”; 10. metoda ahistoryczna; 11. metoda „wczucia się”; 12. metoda ufności (wobec prób wiary); 13. metoda Kościoła-Oblubienicy wsłuchanej w głos Ducha Świętego⁶.

Nie ma Chrystusowego kapłaństwa, a więc i dziennikarstwa, bez heroicznej wiary, nadziei i miłości, dlatego *Karola Wojtyły wizja dziennikarstwa (1949-1978)* to w swej istocie wizja kapłańskiego dziennikarstwa. Ta konkluzja została osiągnięta dzięki wywołaniu i obserwowaniu modelowanego zjawiska, czyli postawieniu hipotezy: katolicki dziennikarz jest „zastępczym subdiakonem”, tzn. osobą „wyświęconą” do medialnej posługi (bez skutku sakramentalnego). Symulacja pozwoliła stwierdzić sakralny charakter dziennikarskiej misji i określić warunki, które muszą być spełnione, by ten charakter był prawdopodobny: o tyle, o ile dziennikarz trwa „w wyraźnej spójności z sakramentalnym charakterem chrześcijanina”, o ile szuka prawdy, będąc w stanie łaski uświęcającej. Powołanie kapłańskie dziennikarza to „robienie miejsca łasce” w sobie i w ludziach mu powierzonych za pośrednictwem środków społecznej komunikacji. Sakralność tej profesji wynika zatem z „osobowości sakramentalnej”,

⁴ Zob. D. Narewska, *Osiem idei publicystycznych*, w: Taż, *Karola Wojtyły wizja dziennikarstwa (1949-1978)*, Warszawa „Iota Unum” 2013, s. 295-344.

⁵ Zob. D. Narewska, *Dziesięć zasad. Rekonstrukcja personalistycznej i z ducha karmelitańskiej wizji dziennikarstwa Karola Wojtyły z okresu krakowskiego*, w: *Wartości w mediach. Z dolin na szczyty*, red. A. Baczyński, M. Drożdż, Tarnów: Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej „Biblos” 2012, s. 319-345; por. P. Guzdek, *Zasady warsztatowo-redakcyjne Karola Wojtyły*, w: Tenże, *O możliwości powstania polskiej szkoły medjoznawstwa personalistycznego. Przyczynek do dyskusji*, Tarnów: „Biblos” 2014 (Etyka Mediów, 7), s. 142-179.

⁶ Zob. referat: D. Narewska, *Trzynaście metod dochodzenia do prawdy. Przyczynek do wizji dziennikarstwa Karola Wojtyły z okresu krakowskiego*, Konferencja międzynarodowa pt. VII Międzynarodowa Konferencja Etyki Mediów „Rozumieć media-Mądrość w mediach?”, Kraków 17.05.2013.

którą *Leksykon duchowości katolickiej* opisuje jako „swoisty model zachowania nabyty w procesie wychowania, dokonujący się ustawicznie w Ciele Mistycznym Chrystusa”.

Każdy chrześcijanin ma zatem stawać się *alter Christi*. Katolicki dziennikarz z natury rzeczy – jak można domniemywać – samowychowuje się do osiągnięcia pełni „osobowości sakramentalnej”. Nie powinno się zawężać definicji dziennikarza, którego Kościół Katolicki mógłby określić mianem „zastępczego subdiakona” do płci męskiej. Podkreślono co prawda w dysertacji, że święcenia mogą przyjmować w Kościele rzymskokatolickim wyłącznie mężczyźni, ale takie tematy jak *Postługa diakonis* czy *W kierunku zaniku diakonis* są obecne w dokumentach Kościoła, np. Międzynarodowej Komisji Teologicznej, *Diakonat. Ewolucja i perspektywy* (30.09.2002), oraz nauczaniu papieża Franciszka, który postuluje donioślejszą obecność kobiet w Kościele. Habilitant nie wchodzi jednak w dywagacje na ten temat.

Zagadnienie naukowe zostało rozwiązane głównie przy pomocy metody transcendentalnej, na której głównie opiera się teologia pokrywająca się w znacznej mierze z filozofią⁷, oraz dzięki kryterium badawczemu polegającemu na zakwestionowaniu zastanego porządku rzeczy, tzn. oddzielania w teologii *sacrum* od *profanum*. W monografii podkreślana dotąd różnica między kapłaństwem a dziennikarstwem została w pewnym aspekcie przez habilitanta zakwestionowana.

Teza habilitanta została porównana z wnioskami pracy doktorskiej Jerzego Pytraczyka napisanej w języku angielskim, pt. *Sharing in the redemption through presbyterial ministry and life – a source and way of priestly witness in the magisterium of John Paul [Dzielenie się odkupieniem przez kapłańską postugę i życie – źródło i sposób bycia kapłanem świadkiem w nauczaniu Jana Pawła II]*; dysertacja została obroniona na Wydziale Teologii Papieskiego Uniwersytetu św. Tomasza z Akwinu z Urbe.

WYKORZYSTANIE WYNIKÓW BADAŃ. Motywacją własnych poczynań habilitanta była zarówno teoria, jak i praktyka. Habilitant próbował zaktywizować czytelnika rozprawy, by utożsamiał się z omawianą problematyką, poprzez zwarty ciąg myślowy, co odzwierciedla spis treści monografii. W pierwszej części kapłańskie powołanie Jana Pawła II zostało ukazane poprzez dwa sakramenty, które przebóstwiają naturę człowieka: chrzest i kapłaństwo. Następnie droga Karola Wojtyły do kapłaństwa została skonfrontowana z jego współpracą z „Tygodnikiem Powszechnym”, co uformowało go jako „medialnego papieża”. W drugiej części pracy próbowano kapłańskie dziennikarstwo wywieść z czterech elementów, tj. powołanie, dziennikarstwo, kapłaństwo, teologia kapłaństwa, by postawić hipotezę, że katolicki dziennikarz jest „zastępczym subdiakonem”.

Niniejsza praca teoretyczna jest częścią projektu badawczego, który rozpoczyna doktorat a zakończyć ma publikacja pt. *Jana Pawła II synteza teologii dziennikarstwa, mediów i komunikacji*. Oprócz teoretycznego aspektu, badania można wykorzystać w praktyce

---

⁷ B. J. F. Lonergan, *Metoda w teologii*, przeł. A. Bronk, Warszawa 1976, s. 34. Transcendentalia sprawiają, że „przechodzi się od niewiedzy do wiedzy” za pomocą pięciu dziennikarskich pytań (zasada 5 W: *who, what, where, when, why*): kto (zrobił)?, co (się stało)?, gdzie (w jakim miejscu)? kiedy (jak dawno)? dlaczego (to się stało)? Por. Tamże, s. 21.

dziennikarskiej. Chodzi o to, by osoby pracujące w środkach społecznego przekazu, które postępują Słowu, otrzymały „wysoki” ideał uprawiania swojej profesji, co wiąże się z ofiarą – „dawaniem siebie z miłości”, a nie tylko informowaniem czy wyrażaniem uczuć (por. *Communio et progressio*, 11). W akcie stworzenia Bóg odsłonił ludziom więź łączącą pracę z miłością (por. Rdz 1, 28), a więc *ofiara*, wydaje się, że formowanie ludzi mediów do kapłańskiej misji uruchomi ich troskę o prawdziwe dobro odbiorców przekazu i przekształci mediosferę w personosferę⁸.

Osiągnięcie poznawcze habilitanta ma zatem ambicję być: oryginalnym rozwiązaniem, wykazującym odpowiednio duży zasięg wykorzystania i będącym bazą wyjściową do dalszych badań pogłębiających problematykę.

POTRÓJNY PROJEKT BADAWCZY. Kapłańska wizja dziennikarstwa odsłaniała się stopniowo podczas wieloletniego procesu wgłębiania się w zrekonstruowane w doktoracie pryncypia Karola Wojtyły adresowane do krakowskich dziennikarzy, szczególnie „Tygodnika Powszechnego”. Świadczy o tym dorobek przed i podoktorski habilitanta.

Przedmiot poznawczego wkładu habilitanta przebiega z trzech elementów treściowych całego projektu badawczego począwszy od rozpoczęcia prac nad doktoratem, czyli od 2006 roku. Prezentowany projekt badawczy jest wynikiem stopniowego rekonstruowania namysłu Karola Wojtyły-Jana Pawła II nad dziennikarstwem.

Głównym osiągnięciem naukowym jest prezentowane dzieło, ale jako jeden z trzech elementów szeroko zakrojonego projektu badawczego realizowanego przez habilitanta od 2010 roku. Środkową część projektu badawczego stanowi niniejsza monografia z 2019 roku pt. *„Dziennikarstwo jak kapłaństwo...” z perspektywy teologii mediów Jana Pawła II*. To ona stanowi pryncypialny wkład habilitanta w nauki teologiczne.

Oto trzy artykuły napisane w trakcie studiów doktorskich w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim będące pierwszymi próbami zmierzenia się z tematem: *Karol Wojtyła dziennikarzem*, „Biuletyn Edukacji Medialnej” 2007, nr 1, s. 73-86; *Karol Wojtyła dziennikarzem (1949-1978)*, w: *Kalejdoskop naukowy*, Lublin: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji 2008, s. 180-192; *Wojtyła – dziennikarz i współredaktor*, „Biuletyn Edukacji Medialnej” 2009, nr 1, s. 59-84.

Po obronie doktorskiej w „Biuletynie Edukacji Medialnej” zamieszczono rozdział dysertacji doktorskiej pt. *Zakończenie*, w dwóch odcinkach: **(9 pkt)** *Karola Wojtyły wizja dziennikarstwa (1949-1978). Część I*, „Biuletyn Edukacji Medialnej” 2010, nr 1, s. 47-73; *Karola Wojtyły wizja dziennikarstwa (1949-1978). Część II*, „Biuletyn Edukacji Medialnej” 2011, nr 1, s. 77-103.

Odkrycie i wnikliwa analiza teologii dziennikarstwa Karola Wojtyły, przeprowadzona już w pracy doktorskiej wydanej drukiem w 2013 roku, zaowocowała wówczas rekonstrukcją ośmiu prymatów w publicystyce Wojtyły. Natomiast dziesięć zasad osobowo-warsztatowych proponowanych przez rządcę archidiecezji krakowskim dziennikarzom zostały opisane w

---

⁸ Tezę o próbie przekształcania mediosfery w personosferę sformułował Piotr Guzdek.

dorobku podoktorskim, podobnie jak trzynastce metod Wojtyły dociekania prawdy w publicystyce.

Po obronie doktorskiej w latach 2010-2018 powstało: 8 rozdziałów w publikacjach zbiorowych; 9 artykułów, które ukazały się na łamach czterech tytułów („Biuletyn Edukacji Medialnej” – „BEM”, „Itinera Spiritualia. Commentarii Periodici Instituti Carmelitani Spiritualitatis Cracoviae” – „IS”, „Studia Socialia Cracoviensia” – „SSC”, „Zeszyty Prasoznawcze” – „ZP”). Habilitant wziął udział w 20 konferencjach (10 – międzynarodowych, 6 – krajowych), 3 kolokwiach oraz 1 – symposium (Kraków, Olsztyn, Poznań, Wrocław, Warszawa, Rzeszów, Jarosław).

PODOKTORSKI DOROBEK NAUKOWY habilitant podzielił na cztery kategorie formalno-tematyczne, czyli pola zainteresowań naukowych podjętych w: artykułach, rozdziałach prac zbiorowych, wygłaszanych referatach wygłoszonych podczas konferencji krajowych i międzynarodowych oraz sympozjach/kolokwiach:

Tematy-podwaliny pod teologię dziennikarstwa w ujęciu Jana Pawła II:

- 2011 („SSC”) *Chronologiczny wykaz prasowych wypowiedzi Karola Wojtyły (1933–1978)*;
2011 („SSC”) *Karol Wojtyła jako dziennikarz*;
2012 („IS”) *Karol Wojtyła – dziennikarz z ducha karmelitańskiego (1949-1978)*;
2012 („Biblos”, 5 pkt) *Dziesięć zasad. Rekonstrukcja personalistycznej i z ducha karmelitańskiej wizji dziennikarstwa Karola Wojtyły z okresu krakowskiego*;
2012 („BEM”, 8 pkt) *Natura Informacji a zasada inicjacji w informacji i pedagogii wiary według wizji dziennikarstwa Karola Wojtyły w okresie krakowskim*;
2013 (ref.) *Trzynastce metod dochodzenia do prawdy. Przyczynek do wizji dziennikarstwa Karola Wojtyły z okresu krakowskiego*;
2014 (ref.) *Nowa wizja dziennikarstwa a postmodernizm. Poszukiwanie wspólnych elementów*;
2017 (ref.) *Udział Magisterium Kościoła Katolickiego o środkach społecznego przekazu w badaniach nad naukami o mediach i komunikacji*;
2018 (ref.) *Personalistyczne wskazania deontologiczne w koncepcji dziennikarstwa Karola Wojtyły, w: Medioznawstwo personalistyczne. T. 1.*;
2018 (ref.) *„Zbyt wąski horyzont myślenia?”. Miejsce teologii w naukach o mediach*;
2018 (ref.) *„Dziennikarstwo jak kapłaństwo...”. Z perspektywy teologii mediów Jana Pawła II*;
2018 *„Dziennikarstwo jak kapłaństwo... Dziennikarz – zawód czy powołanie”, w: 25 lat rozgłośni radiowej Archidiecezji Przemyskiej, Przemysł: Wydawnictwo Archidiecezji Przemyskiej 2018, s. 166-173.*

Tematy dot. mediosfery:

logosfera i galenosfera:

- 2012 („SSC”, 3 pkt) *Jan Paweł II o sprawiedliwości. Wybrane fragmenty z 14 encyklik*;
2013 („SSC”, 5 pkt) *Jan Paweł II i Benedykt XVI o pracy ludzkiej*;

2016 (5 pkt) *Milczenie i słowo drogą ewangelizacji. Orędzie papieża Benedykta XVI na 46. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu*, w: *Bramy prawdy i wiary: 1 Colloquium z Teologii Mediów im. ks. prof. Andrzeja Baczyńskiego*;

2016 („BEM”, 6 pkt) *Posługa myślenia* ks. prof. dr. hab. Tadeusza Zasępy z perspektywy słowackiej.

2016 (art. w trakcie recenzji wydawniczej) *Tropy teologiczne w listach Stanisława Ignacego Witkiewicza (1885-1939) do żony Jadwigi z Unrugów*.

2018 (art. w trakcie recenzji wydawniczej) *Wpływ rzeczywistości „realnej” na „wirtualną”, czyli konfrontacja praktyki życia Teresy Martin z jej duchową teorią – doktryną „małej drogi”*.

ikonosfera i sonosfera:

2015 (UPJPiI, 5 pkt) *Kino Zanussiego – coś więcej niż „gorący sprzeciw wobec tego, co dzieje się wokół”*, w: *Cierpienie i nadzieja w twórczości filmowej Krzysztofa Zanussiego. Tom jubileuszowy*;

2017 (UPJPiI, 5 pkt) *The National Anthem, czyli story o nadchodzącej cywilizacji cierpienia*, w: *2. Colloquium z Teologii Mediów im. ks. prof. Andrzeja Baczyńskiego. Czarne Lustro. Od wizji mediów do technologii przyszłości*;

2017 (ref.) *Fotograficzna wizja świata teologa w pozamedialnych obszarach komunikowania kulturowego*;

2018 („BEM”, 6 pkt) *Obraz czy wizja świata? Według teologa – wizja!*

Tematy pastoralne (współczesny świat z perspektywy teologicznej):

2015 („ZP”, 14 pkt) *Komunikacyjna dysfunkcja. Definiowanie zdrowia seksualnego przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) i Kościół katolicki na przykładzie wybranej publicystyki*;

2015 (ref.) *Aspekty etyczne medialnych narracji o chorobie, śmierci i pochówku osób publicznych w dobie postmodernizmu*;

2015 (ref.) *Starotestamentalne proroctwo mesjańskie o Cierpiącym Słudze Pańskim we współczesnej rzeczywistości medialnej po 10 kwietnia 2010 roku*;

2016 (ref.) *Dwie etyczne narracje o fali uchodźców w mediasferze. Interpretacje teologiczne*;

2016 (ref.) *Blablacar – ewangeliczna jakość relacji między uczestnikami procesu komunikowania*;

2016 (ref.) *Analiza wybranych przekazów publicystycznych nt. zdrowia seksualnego w świetle definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO)*;

2017 („Tygiel”, 5 pkt) *Zderzenie cywilizacji chrześcijańskiej z islamem w dobie migracji i mediatyzacji. Interpretacja teologiczna*, w: *Zagrożenia i problemy cywilizacyjne XXI w. Przegląd i badania*;

2017 (ref.) *Zaufanie do instytucji papieżstwa w dobie migracji*;

2018 („Biblos”, 5 pkt) *Algorytm zamiast sumienia? Punkt widzenia teologa na tzw. klauzulę sumienia na przykładzie afery Facebooka*.

W tzw. punktacji wydawnictw naukowych i czasopism habilitant zgromadził łącznie 161 punktów (artykuły naukowe po 2010 roku – 81; monografia – 80).

Jak widać z powyższego zestawienia, kapłańska wizja dziennikarstwa odślaniała się stopniowo, podczas wieloletniego procesu wgłębiania się w zrekonstruowane pryncypia Wojtyły. Świadczą o tym również popularyzujące i promujące wykłady habilitanta dla różnych środowisk (m.in. pracowników naukowych, dziennikarzy katolickich, licealistów), m.in. w formie audycji radiowych, form prasowych czy prezentacji wykładów na kanale You Tube (zob. s. 125-126 monografii). Jej walorem jest zatem zakładany i zaznaczony cel promowania medialno-dziennikarskiej myśli św. Jana Pawła II.

Habilitant – pracownik naukowo-dydaktyczny zatrudniony na stanowisku asystenta/adiunkta w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej – rozwijał pola swoich naukowych zainteresowań, prowadząc następujące zajęcia: 2012: Dziennikarstwo i edukacja medialna Karola Wojtyły, 2013/2014: Dziennikarstwo według Karola Wojtyły, 2013/2014: Media w nauczaniu Jana Pawła II, 2014/2015: Dziennikarstwo i media według Karola Wojtyły, 2015/2016: Dziennikarstwo według Karola Wojtyły.

Ostatnim wartym podkreślenia aspektem jest zaangażowanie studentów IDiKS w promowanie wizji dziennikarstwa według Wojtyły pod wpływem dorobku habilitanta. Na przykład numer specjalny „Kurier WNET” na kanonizację Jana Pawła II 27 kwietnia 2014 roku powstał podczas zajęć – Projekt redakcyjny, w semestrze letnim 2013/2014. Natomiast we współpracy ze studentami kilku roczników zrealizowano z materiałów nagranych w latach 2013-2018 film paradokumentalny, pt. *Święty papież i dziennikarz! Jan Paweł II (1920-2005)*.

Uczestniczący w zajęciach z *Dziennikarstwo i edukacja medialna* Karola Wojtyły, student UPJPII Piotr Guzdek, dziś doktorant Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, w swojej pracy magisterskiej przeanalizował (obok dorobku Michała Drożdża z UPJPII i Czesława Bartnika z KUL) zrekonstruowaną przez habilitanta wizję dziennikarstwa i wydał swoją pracę drukiem, pt. *O możliwości powstania polskiej szkoły medioznawstwa personalistycznego. Przyczynek do dyskusji*, Tarnów: „Biblos” 2014 (Etyka Mediów, 7). Z kolei inny student UPJPII, Jan Szczepański, dziś doktorant Wydziału Politologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, napisał według kryteriów poznanych na zajęciach z *Dziennikarstwa według Karola Wojtyły* artykuł jako zaliczenie tego przedmiotu⁹. Aneks artykułu zawiera podoktorski dorobek badawczy habilitanta (s. 111-113).

Pasje badawcze habilitanta przyczyniły się nie tylko do otworzenia przez absolwentów UPJPII własnych przewodów doktorskich, ale również do współorganizacji imprez naukowych poświęconych myśli Jana Pawła II (np. P. Guzdek – sekretarz I Colloquium Medioznawstwa Personalistycznego, Lublin 2019).

Habilitant był promotorem 6 prac licencjackich, promotorem pomocniczym 8 prac licencjackich oraz promotorem 3 pracach magisterskich. Ze względu na pokrewieństwo

---

⁹ J. Szczepański, *Na co zachorował Kościół w Polsce jesienią AD 2013? Analiza dyskursu medialnego wokół „lapsusu językowego” abp. Józefa Michalika*, który ukazał się w „Biuletynie Edukacji Medialnej” 2014 nr 1, s. 95-111.

zainteresowań badawczych habilitanta i bycie etatowym pracownikiem UPJPII, habilitant wyraził zgodę na objęcie funkcji promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr. Jacka Marii Stroki, który zadeklarował napisanie rozprawy pt. *Strategie medialne Stolicy Apostolskiej i jej partnerów krajowych przy organizacji przebiegu pielgrzymek papieskich Jana Pawła II do Polski*. Rada Wydziału Nauk Społecznych wszczęła przewod doktorski 8 kwietnia 2019 r. Promotorem jest dr hab. Krzysztof Gurba z Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie. Doktorant jest absolwentem Akademii Ekonomicznej w Krakowie, członkiem zarządu Oddziału krakowskiego Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich (nr leg. 4884/III), wydawcą albumów fotograficznych i książek oraz autorem wystaw poświęconych pontyfikatowi Jana Pawła II.

Zainteresowanie tematyką Wojtylianów sprawiło, że Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie zaproponował habilitantowi współorganizację Międzynarodowej Sesji Naukowej pt. *Dialog i służba społeczna Jana Pawła II*, która odbyła się 3 kwietnia 2014 r. w Krakowie.

Ponadto habilitant krzewił myśl Jana Pawła II (w ramach wyjazdów naukowych ERASMUS +) w słowackim Uniwersytecie Katolickim w Ružomberku w dniach 2-6 marca 2015 roku. Celem dwóch wykładów było zapoznanie słuchaczy ze zrekonstruowaną wizją dziennikarstwa wg. św. Jana Pawła II, który w krakowskim okresie swojej działalności współpracował z 93 katolickimi pismami, w tym przez 29 lat z „Tygodnikiem Powszechnym”. Na wybranych przykładach twórczości dziennikarskiej Wojtyły, słuchacze zapoznali się z nieznanym profilem papieża – dziennikarza i redaktora. Wyjaśnione im zostały pryncypia dziennikarstwa św. Jana Pawła II.